

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

- א. שחט שני כבשים על ארבע חלות מושך שתים מהן ומניפן והשאר נאכלות בפדיון ... ופריק להו נוואי וחולין ממילא קא הוויין2
- ב. תודה ששחטה על שמונים חלות אמר לא קדשו ארבעים מתוך ... היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים דקדשה.....3
- ג. שחט ארבעה כבשים על ב' חלות מושך שנים מהן וזרק דמן שלא לשמן שאם אי אתה אומר כך הפסדת את האחרונים.....4
- ד. וכי אומר לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה.....4
- ה. אברי הטאת שנתערבו באברי עולה ... תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה.....5
- ו. כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב.....5
- ז. חבית של תרומה שנשברה בנת העליונה ובתחתונה חולין טמאין ... שאם יכול להציל ממנה רביעית במהרה יציל ואם לאו ... אף יטמאנה ביד6
- ח. ושאר שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן (כשרין ולא עלו לבעלים לשם חובה ונאכלין) נאכלין ליום ולילה ואין טעונין לא לחם ולא זרוע.....8
- ט. אשם בן שנה והביא בן שתים בן שתים והביא בן שנה פסולין ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה.....9
- י. אבל עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן כשרין כללו של דבר כל הכשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה.....9
- יא. אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה 10
- יב. שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין.....10
- יג. ליוצא שאם עלה לא ירד.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכות למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

דף מח.

א. שחט שני כבשים על ארבע חלות מושך שתיים מהן ומניפן והשאר נאכלות בפדיון... ופריק להו גוזאי וחולין ממילא קא הוויין

שחט שני¹ כבשים על ארבע חלות, אם אמר יקדשו שתיים מתוך ארבע מושך שתיים מהן עם הכבשים, ומניפן, וחוזר ומשך שתחפ האחרות עם הכבשים ומניפן ומניחן מחמת הספק דאינו יודע איזה מהן נתקדשו, ופודין אותן בפנים, כלומר שמביא מעות ואומר בכל מקום שהן השתיים שאינן מקודשות יתחללו על המעות הללו ויצאו לחולין, ואחר כך זורק הדם על השתיים, ונאכלין כל הארבע בפנים² וי"א³ שהשאר אינו מניפן ונאכלין בחוץ כשאר החולין, ואם לא התנה לא קדש הלחם.

¹ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ה הלכה יב תורת הקדשים ימ: אות ק
² משמע לפי פירוש רש"י ז"ל דכל הדר אוכל בפנים כשפודה אותם מפני דשחיטה מקדשן ואין אתה מכיר מי הם החולין ומי הם המקודשין. לח"מ שם
³ בלח"מ שם הקשה רבינו ז"ל נראה דפליג שכתב מושך שתיים ומניפן ולא הזכיר הנפת הדר' ועוד כתב שנאכלין בחוץ ודבריו מתמיהין דכיון דלא ידעינן הי נינהו קדושות אמאי נאכלים בחוץ דילמא אותן הנאכלים הם הקדושות וכת' הרי נתברר אחרי כן דאלו השתיים שפודה הם חולין הא קי"ל דבדאורייתא אין ברירה ועוד אם יכול לברר ולומר אלו השתיים יהיו קדושות בקדושת שתי הלחם והב' אחרים הם קדושת דמים א"כ אפילו בחוץ יכול לפדותם ואינם נפסלים ביוצא דקדושת דמים הווי ובידו לבררם ויהיו השנים קדושת דמים. וכן יש לתמוה עליו על מה שכתב בפ"ב מהל' פסולי המוקדשין גבי תודה שנשחטה על פ' חלות לוקח ארבעים מתוך פ' ומרים מהם א' מכל קרבן והמ' האחרות יפדו ויצאו לחולין ע"כ דמדברי התוס' ז"ל לפ' התודה (דף ע"ח) לא משמע הכי אלא שצריך להרים שמונה חלות לכהן ד' מכל ארבעים אחת מכל מין דאי לאו הכי כיון דאין ברירה דילמא דחולין קא שקיל וכן י"ל לדבריהם דלא יצאו לחולין המ' כיון דאין ברירה אלא יאכלו לבעלים כמו השאר והדברים פשוטים כיון דקי"ל דאין ברירה בדבר דאורייתא וכיון שכן על רבינו ז"ל יש לתמוה ג"כ על מה שכתב שם דהא קי"ל דאין ברירה ואיך כתב שמרים ארבע לבד ועוד שכתב שהמ' אחרים יצאו לחולין ואם כן במ"ש כאן ושם צ"ע. ועיי' בהר המוריה שכתב הנה לכאורה י"ל דרבינו קאי בשיטת התוס' דיומא נ"ו א' ד"ה דר"מ ובגיטין כ"ה ב' ד"ה דר"מ ועוד בדוכתי טובי דהיכא דמברר דבריו אית ליה שפיר ברירה ולכן בתחלה קודם דמסיק דמתנה דיוקדשו שתיים מתוך ארבע שפיר הי' קשה אמנם לבסוף דמסיק דמתנה כן מתחלה א"כ יש ברירה אך לפ"ז יש לעיין מהא דכתב רבינו בפ"ז מהל' מעשר ה"א דגם במתנה דבריו מ"מ אין ברירה בדאורייתא יעו"ש היטיב אבל י"ל כאידך תירוץ דתוס' דבמקום שעומד להתברר בוודאי אית ליה ברירה יעו"ש היטיב וכ"כ עוד התוס' בעירובין ל"ז א' ד"ה ר"י ור"ש וכו' יעו"ש היטיב ובכל המקומות הנ"ל הכא נמי עומד להתברר שע"כ יניף שתיים מהם ויבורר מי הוא הקדוש וא"כ שפיר אית כאן ברירה ויש לעיין בזה. ועוד נ"ל לומר בדעת רבינו דהוא ס"ל דספק השקול הוא מדרבנן ורק באיכבע איסורא הוא מדאורייתא והיינו דווקא היכא שהיה האיסור ברור מקודם לכן אבל הכא בנידן דידן שקודם השחיטה לא נאסר מידי ורק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

ואם בשעת שחיטה קידש כל החלות לא נתקדשו כלל, וי"א שאפילו באופן זה נתקדשו שנים מהם ודינם כנ"ל.

ב. תודה ששחטה על שמונים חלות אמר לא קדשו ארבעים מתוך ... היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים דקדשה

כבר התבאר במסכת עירובין דף נ. וקידושין נא. שקרבן תודה⁴ שנשחטה על שמונים חלות, לא קדשו ארבעים מתוך שמונים, וי"א⁵ שקדשו ארבעים מתוך שמונים. והשאר יפרו.⁶

ואם אמר יקדשו ארבעים מתוך שמונים⁷, מושך ארבעים מתוך שמונים, ומרים מהם אחת מכל קרבן⁸, והארבעים השניות יפרו ויצאו לחולין.

בשחיטה נתקדשו שתי חלות ולא ידעינן איזו ולא א"א להתברר איסורו (עיין כריתות י"ח א) ולא הוי רק מדרבנן ובדרבנן שפיר אמרינן יש ברירה אך יש לעיין דלקמן פ"ח מהל' שנגות ה"ח פסק כמ"ד דאיקבע איסורא יעו"ש וא"כ גם כאן איקבע איסורא ואולי יש לחלק בין איקבע איסורא היכא שהיה אסור מתחלה ובין שנתחדש האיסור אחר התערובות וע"ד שכתבו התוס' בתמורה ל' א' ד"ה ואידך וכו' יעו"ש וצ"ע בזה. רק לפי"ז יש לעיין ולמה לי לפרוקינהו בפנים הא איפשר להוציאן לחוץ וליפריקינהו כיון דכבר איתברר מי הוא הקדוש ואולי ס"ל דכ"ז שלא פדה אותם אכתי לא נתברר דאולי יניף גם אותם וצ"ע"ג בזה.

⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק יב הלכה טו, פסק כר' יוחנן ותמה עליו בכס"מ אמאי לא פסק בחזקה דרביה דר"י הוא. כדאיתא עירובין כד. ועיין הר המורה שם, ועיין מעשה רקח שהביא להרב ברכת הזבח ז"ל שכתב דנראה טעמו משום דבתראי מסקי דפליגי בהא דחזקה סבר דכלי שרת מקדש שלא מדעת ולר"י אין מקדשין אלא מדעת וכו' וכיון דכבר פסק רבינו פ"ג דכלי שרת אין מקדשין אלא מדעת מכה הברייתא דמנחות דף ז' אתיא כוותיה ממילא גם כאן קי"ל כר' יוחנן וכו' ע"כ. ועיי"ש מה שהקשה על תי' זה וכתב לת' שמסוגיא דמנחות מה דשקיל ומרי בדברי ר"י מוכח דהגמ' ס"ל הכי להלכה.

⁵ דעת הרשב"א בשם הראב"ד דהלכה כחזקה דרביה דר' יוחנן הוא. מובא במשנה למלך שם.
⁶ מעשה רקח שם

⁷ כתב הרשב"א בשם הראב"ד דאם שחט על פ' חלות ואמר תיקדוש פלגא דכל חדא לא קדשה דהו"ל פרוסה ע"כ משנה למלך שם

⁸ התוס' בעירובין מי שהוציאוהו (דף נ) ובפ' התורה חולקים בזה וס"ל דאם כל מ' לבדן מפריש ד' מכל מ' ומ' אבל אם כולן יחד אי אפשר לתקן אם לא יפריש י"א מכל מין ומין דהא כל מין ומין יש לו עשר חולין ועשר קדושות ואז אי אפשר שלא תהא אחת תרומה מן הקדושות. משנה למלך שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ג. שחט ארבעה כבשים על ב' חלות מושך שנים מהן וזורק דמן שלא לשמן שאם אי אתה אומר כך הפסדת את האחרונים

שחט ארבעה⁹ כבשים על שתי חלות, מושך שנים מהם וזורק דמן שלא לשמן, ומניף השנים הנשארים הכשרים עם שתי הלהם. ותחלה יזרוק שלא לשמן אבל אם יזרוק מתחלה לשמן יפסלו השתים האחרונים לגמרי¹⁰.

ד. וכי אומר לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה

כבר התבאר דף ד. שאסור לאדם לעבור איסור אפילו איסור קל דרבנן, כדי להציל חבירו שמהמת פשיעתו יעבור איסור חמור, ובכלל זה השוגג והשוכח.

אך אם חבירו יעבור מחמת אונס מצוה לעבור על איסור קל כדי להצילו מאיסור חמור. לפיכך רופא חילוני¹¹ שהוזמן בשבת לטפל בחולה שיש בו סכנה, ודורש תשלום בשבת עבור הטיפול, יש להציע לו שיקבל משכון עד מוצאי שבת, ואז יבא אליו לשלם לו. ואם אין הרופא מסכים לכך, ואם לא ישלמו לו את שכרו ירשום את החוב בפנקסו, יש לאסור ליתן לו את הכסף, או להראות לו היכון הוא, שאין לעבור על איסור קל כדי להציל אחר מאיסור חמור¹².

מי שנודע לו בשבת שהוציאו נכרים ילד או ילדה מביתו, להוציאה מכלל ישראל. וכגון שירותי הרוחה שאינם יהודים, או שאינם שומרי תורה. מצוה לשום לדרך פעמיו להשתדל להצלתם, אפילו אם יצטרך לעשות מלאכה גמורה להצלתם, ואפילו אם הוא ספק אם יצילם, מפני שענין זה הוא כפיקוח נפש שמחללין השבת ולא אמרו שאין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חבירך אלא כשחבירו פשע בזה, אבל כאן שהנכרים רוצים לאנסם לצאת מכלל ישראל, לא פשע מאומה¹³.

ומטעם זה אדם המחוייב במצוה אינו רשאי לכבד אחר אפילו דרך כבוד, לעשות את המצוה בשליחותו, כגון שוחט שאינו רשאי לעשות שליח או לכבד לאחר לכסות דם,

⁹ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ח הלכה יג

¹⁰ הר המוריה שם

¹¹ ילקוט יוסף שבת ב סימן שו סעיף ד – דיני שכר שבת סעיף כד

¹² בשש"כ ח"א (עמ' תמוז הע' קמז) ילקוט יוסף שבת ב הערות סימן שו סעיף ד – דיני שכר שבת

¹³ שולחן ערוך הרב אורח חיים סימן שו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

כיון שהמצוה מוטלת עליו, וכן האב כשהוא מוהל אינו רשאי לעשות שליח, או לכבד לאחר למול בנו, ואפילו בדרך כבוד כדי שתעשה המצוה בגדולים, אף על גב שאומרים לאדם חטא בשביל שיזכה חבירך, היינו שיעשה עבירה קלה, שלא יעבור חבירו על עבירה חמורה או אפילו שיעשה מצוה. אבל שלא יעשה המצוה המוטלת עליו כדי שיעשה חבירו הגדול ממנו, זה לא שמענו ולא ראינו בשום פוסק¹⁴.

מותר לומר לנכרי לתקן את העירוב שנתקלקל בשבת כדי שלא יבואו רבים ידי מכשול, שהרי הוא באונס ומותר לעשות עבירה קלה, של אמירה לעכו"ם להצילם מעבירה חמורה. רק צריך להשתדל למעט באיסור עד כמה שאפשר, כלומר שירמוז לגוי, ויעשה עניבה ולא קשירה וכדומה.

ה. אברי חטאת שנתערבו באברי עולה ... תעובר צורתו ויצאו לבית השריפה

כבר התבאר במסכת זבחים דף עז. שאברי חטאת¹⁵ שנתערבו באברי עולה, מניחין הכל עד שיפסדו ותעובר צורתן, כלומר שמניח אותן עד שיפסלו בלינה¹⁶, ושורפין אותן בעזרה במקום ששורפין פסולי המוקדשין¹⁷.

ו. כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או ששחטן בין לפני זמנו בין לאחר זמנו הדם יזרק והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב

¹⁴ בינת אדם שער איסור והיתר סי' ז ס"ק י

¹⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ו הלכה ב

¹⁶ ואע"ג שבכך עובר על לא ילין חלב חגי עד בוקר, מ"מ כיון שאינו עושה מעשה בידים עדיף הוא על פני הקרבת אברי החטאת שבוה עובר בלאו שלא תקטירו שהרי אינו לאישים. זבח תודה מד. ד"ה תעובר

¹⁷ שלשה מקומות לשריפה, אחד בתוך העזרה ובו שורפין פסולי המוקדשין ואימורים קדשים קלים שנפסלו ופרים ושעירים של חטאות הנשרפות, אם אירע בהם פסול בין לפני זריקה בין לאחר זריקה, כגון שנממאו או שיצאו חוץ לעזרה עד שלא הגיע זמנו לצאת, או שלן הבשר או לנו האימורין שלהן. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ז הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

כבב התבאר במסכת נזיר דף כח: ששני כבשי עצרת¹⁸ ששחטן שלא לשמן¹⁹, או ששחטן בין לפני זמנן בין לאחר זמנן, הדם יזרק והבשר י"א שיאכל מיד²⁰ וי"א שיאכל לערב לאחר הקטרת אימורין, אף על פי שלא עלו לצבור לשם חובה²¹, ואם היתה שבת לא יזרוק²², ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב.

ז. חבית של תרומה שנשברה בגת העליונה ובתחתונה חולין טמאין ... שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו ... אף יטמאנה ביד

¹⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה יט
¹⁹ דלא משכחת דין זה דזרוק להתיר בשר באכילה אלא בכבשי עצרת שהן שלמים ואין לך קרבן צבור אחר כמותו שיהיה נאכל, דהטאת שלא לשמו פסול ועולה כליל ואין אשם בצבור, והתם בהכרח היינו אם זרק כמ"ש שם. מרכבת המשנה (העלמא).

²⁰ מבואר בתוס' בביצה ד"ה מאי ביניהו וכו' דהדם יזרק והבשר יאכל תיכף דהו"ל כנטמאו או שאבדו האימורים דהבשר מתאכיל יעו"ש אמנם שם בנזיר ד"ה כבשי וכו' כתבו בפשיטות דה"ק הדם יזרק תיכף והבשר יאכל לערב אחר הקטרת האימורין יעו"ש (ועיין בצ"ח בביצה שם מה שהאריך בעניינים אלו יעו"ש) ומרש"י נזיר משמע כסברת התוס' דביצה שם וכ"ה ברש"י בביצה שם ועי' בתוספתא פ"ה דמנחות יעו"ש הר המוריה שם.

²¹ דלא כפיה"מ וכו"ב מסכת זבחים פרק א משנה א שכתב "ודוקא קרבן יחיד שיש לו בעלים, אבל קרבנות צבור שנשחטו שלא לשמן, עלו לצבור לשם חובה, שהשחיטה מושכתן למה שהן ראויין לו". וכן מפורש ברמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה א "כל הזבחים שנשחטו במחשבת שינוי השם, בין בקרבנות יחיד בין בקרבנות צבור כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה". ועיין תוספות ר' עקיבא איגר שם שרק שינוי בעלים לא שייך בקרבן צבור דכולם בעלים. ולשם נכרים לא מפסל דבעינן חבירו דומיא דידיה וכן פי' הרמב"ם פ' ט"ז מהל' פ"מ וצע"ג. ועיין במהרש"א ביצה ד"כ ב' ד"ה בפירש"י דנקט נמי בפשיטות דבקי"צ אין בו דין שלא לשמו. ובמחכ"ת אינו כן.

²² פרש"י ז"ל שהרי אסור לבשל ולצלוח היום ולא יאכל מן הבשר עכ"ל הר"ב ז"ל בשיטתו כתב עליו ולא נהירא דהא חזי למיכל באומצא והנכון דהכא העמידו שבות דזריקה מפני ששחט שלא כדין וכיון שלא ניתן להכשיר שום אוכל נפש בשבת לא מזריקין הדם להכשירו עכ"ל והנה זה דכתב דחזי למיכל באומצא לכאורה קשה דהא קי"ל מתנות כהונה אינן נאכלו' אלא צלי דכתיב למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלי' כדאיתא בפרק הזרוע דקל"ב ע"ב ופסקה בספ"י מה' בכורים שוב ראיתי דזה אינו אלא למצוה אבל לא לעכב כדמוכח בפסחים פרק אלו דבר' דע"א דאמר' שעירי הרגלי' חיים נאכלי' יע"ש. שרשי הי"ם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

כבר התבאר במסכת פסחים דף טו. שחבית²³ יין של תרומה שנשברה בגת העליונה שבה דורכים ומרסקים את הענבים וגם הגת וגם היין טהורים²⁴, והתחתונה כלומר הבור שלתוכו נאסף היין יש בתוכו יין חולין טמא, ואין ביין כמות לבטל את יין התרומה הטהורה, אם יכול לחזר אחר כלים טהורים ולקלוט את היין קודם שתרד לתוך הטמאין ויקבל הימנה לפחות רביעית הלוג שהוא דבר חשוב בטהרה יחזר אחריהן ויציל, את התרומה שלא תטמא.

ואע"ג ששאר היין שבחבית יפול לבור ועל ידי כן יאסור את החולין שהרי התרומה תטמא ואסורה באכילה²⁵. מכל מקום אסור לקלוט את שאר היין בכלים טמאין כדי להציל את החולין שלא יתערב ממנה בהן מכיון שאין מטמאין תרומה בידיים משום הצלת חולין, כשאפשר להציל רביעית בטהרה.

אך אם אינו יכול למצוא כלי טהור שיציל על ידו רביעית מהתרומה בטהרה, אף שיכול להציל פחות מרביעית לא השיבא וסוף סוף לטומאה יילך כל שארית היין, ולפיכך מותר להציל בידיו מה שיכול, כדי שלא יתערב בחולין, ועל אף שעל ידי כן מטמא את התרומה בידיים אם לא נטל ידיו, שהרי סתם ידים טמאות ומטמאה בטומאה דרבנן, מכיון שסופה ליפול לטומאה התיירו להציל משום הפסד חולין²⁶.

י"א²⁷ שאסור להציל בכלים טמאים, גם אם אינו יכול להציל בידיו שהרי מטמא את התרומה בטומאה דאורייתא, (כלים ראשון לטומאה ועושים את התרומה שני) ואם

²³ רמב"ם שם הלכה ד

²⁴ שהרי אם הם טמאים ודאי שמותר להציל בטומאה שהרי אין איסור להוסיף טומאה כמבואר לעיל יד. וכ"כ בדרך אמונה ס"ק לא

²⁵ וגם להדלקה אינה ראוי' דיון לא הוי להדלקה ונמצא שיופסד גם החולין וגם התרומה

²⁶ יש לדון מה הדין בכה"ג בשמן שראוי להדלקה וא"כ אין החולין נפסד לגמרי שהרי ראוי להכניס להדלקה, ואת"ל שדינו כיון, מ"מ זה ודאי שאם שמן התרומה הולך לאיבוד כגון שנוזל חוץ לבור ורוצה לסייע בידיו שייפול לבור ודאי לא התיירו הצלת התרומה על ידי שמטמאה בידיו, וכאן התיירו רק משום שסופה להטמאות, אך סופה לאיבוד לכאורה אין להתיר אמנם יש לדון שהרי תרומת חמץ טהורה לאחר שעה שביעית מתירינן לשרוף עם הטמאה שהרי לאיבוד אזלה כמבואר לעיל יד: בשם רבינו מנוח, וא"כ ה"ה הכא, אמנם יש לחלק דהתם כבר אבודה מן העולם משא"כ הכא שעדיין לא עבודה ודמיא לתרומה בשעה ששית וצ"ע.

²⁷ דיוק לשון הרמב"ם וכ"כ באו"ש ועיין דרך אמונה שם ס"ק לח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

תיפול לבור אינו אלא טומאה דרבנן, וי"א²⁸ שמותר לטמאה אפי' בטומאה דאורייתא ולקולטה בכלים טמאים, כדי להציל את הבור. ומשום הפסד החולין התירו שודאי לאיבוד ולטומאה אזלא.

ואם יש כלים טמאים בבור לכ"ע מותר להציל בכלים טמאים, שהרי בלא"ה תטמא התרומה בטומאה דאורייתא²⁹.

היו גם החבית וגם הבור טהורים ואין לו כלים, אסור להציל את בור החולין בידיו וכ"ש בכלים טמאים, שלא יפול לתוכו יין התרומה, אף על פי שידמע את כל הבור וייחשב כולו כתרומה אין מתירין לו לטמאות אפי' דבר מועט, שהרי ראוי לכהנים³⁰.

דף מח:

ח. ושאר שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן (כשרין ולא עלו לבעלים לשם חובה ונאכלין) נאכלין ליום ולילה ואין טעונין לא לחם ולא זרוע

כבר התבאר במסכת נזיר דף כד: ששלמי נזיר³¹ ששחטן שלא כמצותן כלומר שלא לשמן³² כשרים, ואין עולים לבעלים לשם חובה, ונאכלין ליום אחד ולילה ואין טעונין לחם ולא נתינת מתנות על כפי הנזיר³³ ולא זרוע לכהן אלא נאכל לכולם³⁴.

²⁸ רש"י פסחים ט"ו א' ומהר"ם חלאוה שם והר"ש ור"י בן מ"צ בפ"ח דתרומות

²⁹ דרך אמונה שם בציון ההלכה ס"ק סא

³⁰ דרך אמונה שם ס"ק לג

³¹ רמב"ם שם פרק ח הלכה יב

³² רמב"ם פסולי המוקדשין פרק טו הלכה כ. רבינו מפרש כפרש"י דשלא כמצותן היינו שלא לשמן עיין שם בתוס' שם ושם וע"ע בתוס' מנחות ד' ב' בד"ה ואין טעונין וכו'. הר המוריה

³³ ברור דחזה ושוק בעי למיתב לכהן, דלא גרעי, דדין חזה ושוק נוהג בין בשלמי נזיר בין בשלמי נדבה, רק הכוונה שלא בעי שיתן על כפי הנזיר, רק מצות תנופה איכא לבד, ובנזירה הוי כמו כל קרבן נשים, ואינו טעון תנופה. וזה שדייק רבינו לעיל ונותן על כפי הנזיר או הנזירה, וזהו משנה בספ"ק דקדושין (ל"ו ע"א) חוץ ממנחת סוטה ונזירה מפני שהן מניפות, וכאן אין נתינה על כפים, וז"ל התוספתא אין בהם נתינה על כפים וברור. והנה מפשטיות דברי רבינו נראה דאין להם זרוע כלל והזרוע נאכל לזרים כמו כל האיל. אור שמה שם

³⁴ והנה מפשטיות דברי רבינו נראה דאין להם זרוע כלל והזרוע נאכל לזרים כמו כל האיל, ששלמי נזיר, כיון דנתקדשו לקדושת שלמי נזיר אינן נאכלין רק ליום אחד ויעוין זבחים דף ל"ז אב"ל מה שנאכלין רק לכהנים לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם הוא דוקא אם באין חובה, חדשה רחמנא בנזיר לחם וזרוע, אבל לא כשבאין שלא כמצותן, והן באין נדבה שלא לגלח, ובפרט כי איסור זרות תלוי רק בזריקת דמים, וכמו שאמרו במכות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ואם שחטן³⁵ שלא כמצותן מבחינת גיל האיל, שבמקום להביא איל בין שתי שנים הביא בן שנתו דינו כנ"ל ואין בו כלל זרוע.

ט. אשם בן שנה והביא בן שתיים בן שתיים והביא בן שנה פסולין ותעובר צורתן ויצאו לבית השרפה

היה חייב באשם בן שנה³⁶ והביא בן שתיים או בבן שתיים והביא בן שנה, או ששחטו מחוסר זמן בבעלים, פסול³⁷ ותעובר צורתו ויצא לבית השריפה³⁸.

י. אבל עולת נזיר ועולת יולדת ועולת מצורע שהיו בני שתי שנים ושחטן כשרין כללו של דבר כל הכשר בעולת נדבה כשר בעולת חובה

עולת נזיר³⁹, עולת יולדת, עולת מצורע, ששחטן בני שנים עשר חדש ויום אחד, או מחוסרי זמן בבעלים, כשרים וטעונין נסכים, זה הכלל כל שאינו פוסל בעולת נדבה, אינו פוסל בעולת חובה, בין עלתה לבעלים בין שלא עלתה להם⁴⁰.

(י"ח ע"ב) זר שאכל בשר חמאת לפני זריקת דמים שהוא פטור, א"כ כיון שאינו בא להוביח נאכל לבעלים, כמו כל קדשים קלים, וקרא קפיד (במדבר יח, יא) לכל תנופות בניי לך נתתים, יעו"ש, ולכן כאן שאינו שייך תנופה אינו נאכל לכהנים. אור שמח שם

³⁵ הר המוריה פסולי המוקדשין פרק טו הלכה כ וואלי ס"ל לרבינו כדעת התוס' התם דשלא כמצותן היינו במחוסר זמן הא בשלא לשמה בעי זרוע.

³⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה כו

³⁷ נראה דרבינו מדמה זה לפסול בדם, ומכשיר מפני שראוין לשאר אשמות, כמו מנזיר לשאר והוא הדין איפכא, ובפרט לרב חלקי ב"ט בזבחים (ק"ב) [ק"ד ע"ב] כשרים אם מקרבין שלא לשמן אלא דבעי עקירה, לכן אין זה פסולו בגופו, וטעון עיבור צורה, ואין סתירה לזה מסוף פרק אלו דברים בפסחים (עג, ב) יעו"ש היטב, ויעוין בתוס' כאן (מנחות מח, ב ד"ה תעובר) דמוקמי כרבה ב"א, ודחוק. [מהוספות]. או"ש

³⁸ זה הכלל כל הפסול בחמאת פסול באשם, חוץ מן האשם ששחטו שלא לשמו שהוא כשר כמו שיתבאר רמב"ם שם הלכה כז

⁴⁰ צ"ל דה"ק דבשחטן בני י"ב חדש ויום אחד עלתה לבעלים כמש"כ רש"י במנחות מ"ח ב' דהוי כמי שגדר להביא קטן והביא גדול המבואר לעיל פ"ו מהל' מעשה הקרבנות ה"א ובהא דמחוסרי זמן לא יצא יעו"ש היטב בזבחים ק"ב ב' וקט"ו א' ומה שכתב בתוספתא שם דאינו עולה לבעלים לשם חובה קאי על מחוסרי זמן (ועיין שם בתוספתא דמ"ס שם וצריך תיקון שם יעו"ש היטב). הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת מנחות

יא. אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשרים ולא עלו לבעלים לשום חובה

כבר ההתבאר במסכת זבחים דף קטו. שאשם נזיר⁴¹ ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן, אף על פי שלא עלו לבעלים הרי הן נאכלים⁴².

יב. שחטן מחוסר זמן בבעלים או שהיו בני שתי שנים ושחטן פסולין

עוד התבאר שם דף קיב. ובמסכת יומא דף סג. אי זהו מחוסר⁴³ זמן בבעלים, קרבן שעדיין לא הגיע זמן בעליו להקריבו.

כיצד הזב והזבה והיולדת ששחטו או הקריבו הטאתם בחוץ בתוך ימי ספירה פטורין,

וכן מצורע שששחט או הקריב הטאתו ואשמו בחוץ בתוך ימי הספירה פטור, שעדיין לא נראו בעלי הקרבנות האלו לכפרה.

אבל אם שחטו או הקריבו עולותיהן בחוץ בתוך ימי הספירה חייבין, שהעולה דורון היא ויכולה להקרב בפנים כנדבה, והחטאת והאשם היא עיקר הכפרה, ואינה יכולה להקרב בפנים כנדבה.

וכן נזיר שהקריב חטאתו בחוץ בתוך ימי נזירותו פטור. הקריב עולתו או שלמיו בחוץ חייב, שהחטאת היא המעכבתו והיא עיקר הנזירות⁴⁴.

אשם מצורע⁴⁵ שהקריבו בחוץ שלא לשמו חייב, הואיל ושלם ראוי בפנים וכשר וכל קרבן שהוא פטור על שחיטתו בחוץ, כך הוא פטור על הקרבנות.

⁴¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה ב

⁴² ושעון נסכים, שאם יקרב בלא נסכים נמצא כמקריב נדבה ואין האשם בא נדבה. שם יז

⁴³ שם הלכה ט

⁴⁴ עיין בליקוטי הלכות שם בתורת הקדשים אות ב שכתב שחייב על עולות ושלמים קודם זמנם "שהרי מתקבלות בפנים נדבה לשמן".

⁴⁵ שם הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

יג. ליוצא שאם עלה לא ירד

כבר התבאר במסכת זבחים דף כז. וסח: ופר: ולעיל דף ו: שזבח⁴⁶ שיצא חוץ לעזרה,, או קדשי קדשים שנשחטו בדרום או שנתקבל דמם בדרום⁴⁷, אף על פי שכל אלו פסולים, אם עלו לראש המזבח לא ירדו. וי"א⁴⁸ שקדשי קדשים שנשחטו בדרום אם עלו ירדו, ויש מחלקים⁴⁹ אם משלה בהן האור לא ירדו, ואם לא משלה בהן האור ירדו.

אבל בהמת⁵⁰ קדשים⁵¹ שיצא דמה חוץ לעזרה⁵² אם עלתה תרד⁵³.

⁴⁶ רמב"ם פסולי המוקדשין פרק ג הלכה ז

⁴⁷ בכס"מ כתב יש לתמוה דבריש מעילה (דף ב') גבי קדשי קדשים ששחטן בדרום וקיבל דמן בצפון בצפון וקיבל דמן בדרום אליבא דר' יהודה לא תיבעי לך דכ"ע לא פליגי שאם עלו ירדו. ורבינו שפסק בסמוך כר' יהודה ה"ל לפסוק כאן שאם עלו ירדו ושמא נוסחא אחרת היתה לרבינו בזה. ובלח"מ כתב "נ"ל דרבינו ז"ל סובר דפליגי אסוגיא דמעילה סוגיא דפ"ב דזבחים וסוגיא דפ"ב כל הפסולין ורבינו ז"ל נ"ל דסובר דפליגי סוגיי אהרדי ואית לן למפסק כתרי סוגיי לגבי חדא דהיינו היא דמעילה ואית לן כסוגיי דפ"ב דזבחים ודפ"ב כל הפסולין דאית להו דר' יהודה לא פליגי בניתנין למעלה שנתנן למטה". עיי"ש מה שהאר"ך דעת רש"י

⁴⁹ דעת תוס' עיין ערוה"ש שם כא

⁵⁰ רמב"ם שם פרק ג הלכה ו

⁵¹ ועיין בתוספות זבחים כ"ה א' (הנמשך מכ"ד ב' בד"ה והרי וכו') וס"ח א' ד"ה מלק בשמאל וכו' ושם פ"ד ב' בהג"ה יוצא וכו' יעו"ש היטב ובמנחות י' ב' בד"ה והרי וכו' דדוקא בכמה ס"ל לר"י דאם עלו ירדו אבל בעוף מודה לר"ש יעו"ש היטב. וה"נ ס"ל לרבינו כן וזה שדקדק וכתב כאן בהמת קדשים וכו' לאפוקי עוף וכו' וכן ראיתי להתוס' יום טוב בפ"ז מ"ה יעו"ש וע"ע בחי' פנים מאירות זבחים ס"ח ב' יעו"ש. הר המוריה ושהם וישפה שם

⁵² ופסק כרבי יהודה דהלכה כמותו לגבי ר"ש כידוע ודוקא ביצא דמה אבל יצא בשרה אה"נ דאם עלה לא ירד כדאיתא בזבחים נ"א א' ס"ח ב' פ"ד ב'. הר המוריה שם. ועיין או"ש שם הלכה ז שהיוצא כשר בכמה, ולא אמר יוצא בדם כשר, שהרי יוצא באימורים כשר, שהרי כשר בכמה, נראה ברור משום דבכמה אין מעון כלי שרת, דהוי כלי חול מקבלו, ודם בעזרה נתקדש בקבלת כלי שרת, וכדאמר בסוטה (י"ד ע"ב) דאע"ג דנתקדש בשחיטה מעון כלי שרת לקדשו, וא"כ אין שייך כלל כמה לדם, לכן יצאת דמה שפיר אם עלה תרד כיון דנתקדש בכלי לא שייך למילף אותו מבמה דשם אין קודש מקבלו דכליו חול הוי, וכי נתקבל בכלי חול הוי כמו שנשפך על הרצפה. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכט סעיף יז נלע"ד הטעם מפני שג' אלו גרועין מכל הפסולין, והיינו כשנשחטה בלילה שאינה זמן שחיטת קרבנות כלל מקרי אין פסולה בקדש וכאלו היא חיה עדיין, ונשפך דמה ויצא דמה כיון דעיקר הקרבן הוא זריקת הדם ובו תלוי הכפרה א"כ כשאין הדם כלל שנשפך או יצא לחוץ הוי קרבן בלא דם ואין שם קרבן עליו והוי כאין פסולו בקדש, ועל פסולי מחיים מאיסורי מזבח א"צ קרא כמובן.

⁵³ יש להסתפק אם משלה בהם האור אם תרד או לא דאפשר דכי היכי דמהני משלה האור לשאר פסולים שירדו שיעלו ה"נ מהני להנך דלא ירדו. או דלמא לא דמי. ובס"פ פרת הטאת (דף ק"ב) גרסינן קדשי קדשים ששחטן בדרום אם עלו לא ירדו איבעיא להו ירדו מהו שיעלו כך היא גירסת התוס' שם וכתבו דבריש פ"ק דמעילה נחלקו רבא ורב יוסף אם עלו מהו שירדו והכא פשיטא ליה דאם עלו לא ירדו הכא מיירי במשלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הרצתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

בהם האור ומש"ה אליבא דכ"ע אם עלו לא ירדו. נקטינן דאף לרבא דס"ל בשחיטת דרום אם עלה ירד אם משלה בהם האור לא ירד וה"ה לדידן בשאר פסולים כגון שחיטת לילה או נשפך דמה או יצאת דאם משלה בהם האור לא ירדו. ומיהו ג"ל דאליבא דכ"ע אם ירדו הנך פסולים אף על גב דמשלה בהם האור לא יעלו ורב יוסף דקאמר יעלו היינו דוקא בשחיטת דרום דס"ל דאם עלה לא ירד אפילו שלא משלה בו האור מהני ליה משלה בו האור לאם ירד שיעלה. אבל בדברים שאם עלה ירד לא מהני משלה בו האור אלא חד דרגא דהיינו שאם עלה לא ירד אבל לא תרי דרגי שאם ירד יעלה. ומחלוקת זה דאם ירדו מהו שיעלו תלוי באותו מחלוקת דפ"ק דמעילה דאם עלו מהו שירדו. ורבינו לא ביאר לנו דין זה ואולי גירסתו היא כגירסת רש"י ז"ל. ועיין ברכת הזבח ריש דמ"ח ודו"ק. מל"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

